

4

Vragenuur

Vragen van het lid Van Tongeren aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over **het bericht "Koelproblemen Fukushima1 nog niet onder controle"**.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):

Voorzitter. Wij hebben net stilgestaan bij de slachtoffers die gevallen zijn als gevolg van de ramp in Japan, bij hun nabestaanden en de vele mensen die nog niet terecht zijn. Er is een aardbeving geweest en een tsunami maar er is nu nog steeds een kernramp in zijn volle omvang aan de gang, de grootste sinds Tsjernobyl. In alle Europese landen voorziet de overheid het parlement en de bevolking van informatie. Er is debat en discussie over kernenergie maar Nederland lijkt veranderd te zijn in een no-talkzone.

Je zult op dit moment maar in Zeeland wonen. Als je je als verontruste burger meldt op het stadhuis, dan krijg je een jodiumpil mee en een klein foldertje waarin staat: u moet zich voorbereiden op een ramp en zes liter water in huis halen, een warmhouddekentje en voldoende eten. Je zult op dit moment maar een havenwerker zijn. Dan krijg je van je vakbond de informatie dat je zo veel mogelijk van containers af moet blijven, want "wij weten niet precies hoe het daarmee zit". Je zult maar een hulpverlener zijn en toevallig in de krant gelezen hebben dat in een RIVM-rapport valt te lezen dat de hulpverlening onvoldoende getraind en onvoldoende voorbereid is om bij een kernramp te helpen als er zich een in Nederland mocht voordoen, al is de kans bijzonder klein maar als zo'n ramp zich in Nederland voltrekt, zouden de gevolgen groot kunnen zijn.

Waarom heeft de minister ervoor gekozen om het parlement en de bevolking niet uitgebreider te informeren? Waarom heeft de regering besloten dat de kernfysische dienst de media niet te woord staat? Waarom waren er geen gezamenlijke persconferenties van die dienst met experts van het ministerie en veiligheidsexperts van het bedrijf DELTA om ons goed gefundeerde, zakelijke, nuttige informatie te geven? In eerste instantie heb ik via de media vernomen dat de minister zei: we kunnen in Nederland gewoon door met kernenergie; er is niets aan de hand en bij de nieuwe centrale is de kans één op miljoen. Vervolgens is de minister gelukkig een beetje bijgetrokken en heeft hij gezegd: we willen de lessen van Japan erbij betrekken ...

De voorzitter:

Mevrouw Van Tongeren, uw tijd is om.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):

Mag ik nog mijn laatste vraag formuleren?

De voorzitter:

Nee, dat mag u doen bij de tweede ronde. Het woord is aan de minister.

Minister Verhagen:

Voorzitter, er is mij geen vraag gesteld.

De voorzitter:

Volgens mij wel, maar mevrouw Van Tongeren herhaalt de vraag.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):

Ik heb gevraagd waarom de minister ervoor heeft gekozen om niet te informeren. Ook wil ik van de minister weten of er geen besluit genomen gaat worden totdat de lessen uit Japan erbij betrokken zijn. Ik wil ook van de minister weten hoe hij deze lessen uit Japan erbij wil betrekken. Het zijn nu dus drie vragen.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Verhagen:

Voorzitter. Ik dank mevrouw Van Tongeren voor haar vragen over kernenergie en het kernenergiebeleid. Allereerst sluit ik mij uiteraard aan bij het medeleven dat de Kamer aan het begin van de vergadering heeft uitgesproken met de situatie en de slachtoffers in Japan.

Ook het Nederlandse kabinet heeft van het begin af aan gesteld dat voor dit kabinet veiligheid en zorgvuldigheid in het huidige kernenergiebeleid vooropstaan. Dat betekent ook – dat heb ik ook van het begin af aan gezegd – dat indien er op basis van de gebeurtenissen in Japan aanleiding is om in Nederland maatregelen te treffen, wij dat zullen doen. De kerncentrale in Borssele is nu, naar alle bekende inzichten, veilig. Borssele ligt buiten het aardbevingsgevoelige gebied in Nederland. Desondanks is de centrale bestand tegen aardbevingen van 5.2 op de schaal van Richter. Dat is 100 keer zo hoog als ooit is gemeten in Zeeland. De centrale in Borssele is bestand tegen een overstroming die leidt tot een waterstand van 7,3 meter boven het NAP, hetgeen ruim 3 meter hoger is dan de hoogste waterstand ooit in Nederland gemeten tijdens de watersnoodramp in 1953.

Wij zullen uiteraard, ook op basis van de afspraken die we in Europa hebben gemaakt, een stresstest uitvoeren om te bezien of een combinatie van onwaarschijnlijke gebeurtenissen leidt tot aanpassingen van de situatie in Borssele. Nu heeft Nederland het beleid dat iedere tien jaar de centrale wordt geëvalueerd op de laatste stand van de techniek. Zo heeft eind jaren negentig een veiligheidsupdate plaatsgevonden die ertoe heeft geleid dat deze centrale veiliger is en aan alle veiligheidseisen voldoet.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik wijs de minister erop dat de tijd om is.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):

Ik hoor de minister toch min of meer zeggen: dit kan in Nederland niet gebeuren. En dat dachten ze in het technisch hoogwaardige Japan ook. Deze ramp leert ons dat er een heleboel verschillende dingen kunnen gebeuren waar je nooit rekening mee hebt gehouden. In Japan vielen allerlei verschillende back-upsystemen na elkaar uit. Op papier kon het niet gebeuren, maar de praktijk is weerbarstiger. Daarom vraagt GroenLinks de minister ook waarom wij niet, net als Duitsland, het voorzorgprincipe toepassen: de bejaarde kerncentrale in Borssele dichtdoen en dan die veiligheidstest uitvoeren. Elk stekkertje, elk moertje, elk schroefje en elke leiding nakijken, maar ook de scenario's voor de hulpverlening. Zorgen dat het

Verhagen

gecontroleerd wordt. We kunnen namelijk absoluut geen risico nemen. Is de minister bereid om dat toe te zeggen? Is hij bereid om Borssele te sluiten tot de stresstest is uitgevoerd?

Laten we vooral werk maken van het snel overgaan op 100% groene energie, want dan hoeft de mens in Zeeland niet te vragen om dit risico te lopen. Atoomstroom is een exportproduct in Nederland. Dan hoeft de mens niet te vragen om mogelijkwelks belastinggeld te stoppen in het opvangen van de verzekeringspremies of de kosten van zo'n ramp. We willen – dat deelt de minister met mij – uiteindelijk graag voor 100% draaien op schone, duurzame energie.

Minister Verhagen:

Om te beginnen is de centrale in Borssele absoluut niet te vergelijken met de centrales in Duitsland. Dat wil ik met klem onderstrepen. Iedere suggestie die gewekt wordt dat de centrale in Borssele verouderd is, is volstrekt beneden peil en volstrekt bezijden de waarheid. Daarvoor is een doodeenvoudige reden. Het grote verschil met de zeven kerncentrales in Duitsland is dat in Nederland iedere tien jaar een veiligheidsupdate plaatsvindt. De veiligheidsupdate van eind jaren negentig heeft ertoe geleid dat alle maatregelen die genomen moesten worden, genomen zijn. Bovendien is naar aanleiding van een missie van het Internationaal Atoomenergie Agentschap in 2001, na de terroristische aanslagen in New York, nagegaan of aanvullende maatregelen genomen moesten worden. Alle aanbevelingen om terroristische aanslagen te voorkomen, zijn doorgevoerd. Dat is het grote verschil met de situatie in Duitsland. Wij hebben veiligheid voorop staan.

De voorzitter:

Dank u wel.

Minister Verhagen:

Ik wil nog het punt over het RIVM rechtzetten. Op de site van het RIVM staat alle relevante informatie, die antwoord geeft op de vragen die er leven. Bovendien is de Tweede Kamer direct geïnformeerd over de uitkomsten van de bijeenkomst in Brussel. Mevrouw Van Tongeren zegt dat de Kamer niet geïnformeerd is over de maatregelen die Nederland getroffen heeft. Dat is onjuist.

De voorzitter:

U weet misschien dat wij bij de nieuwe opzet van het vragenuur de bewindslieden één minuut geven voor het antwoord.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Ook dit antwoord van de minister klinkt alsof dat in Nederland niet kan gebeuren. Normaal gesproken kijken wij op tegen de technologische mogelijkheden van Duitsland en vinden wij het een land van realpolitik. De minister zegt echter nog steeds: in Nederland kan dit niet gebeuren, want wij hebben alles voldoende op orde. Ik wil de minister herinneren aan de situatie bij de chemiefabrieken. Daarover is hetzelfde aan de bevolking verteld. Afgelopen vrijdag kwam naar buiten dat er van de 416 meest gevaarlijke fabrieken die wij hebben op het gebied van chemie slechts 13 voldoen aan de 5 criteria voor veiligheid.

De voorzitter:

Dank u wel.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Dat geeft geen zekerheid dat ten aanzien van de kerncentrale wel op het woord van de overheid vertrouwd kan worden.

De voorzitter:

Ik stel voor dat u met zijn tweeën een beetje gaat oefenen. U hebt allebei moeite om op tijd af te ronden.

Minister Verhagen:

Ik ga er niet over hoe de klankkleur van mijn woorden op mevrouw Van Tongeren overkomt. Zij stelt dat mijn woorden klinken "alsof"; dat komt voor haar rekening. Dat is niet hetgeen ik gezegd heb. Door de veiligheidsinspecties die regulier plaatsvinden, is zeker gesteld dat de centrale in Borssele voldoet aan de eisen die wij als overheid gesteld hebben. De veronderstelling dat het op papier wel deugt, maar in de praktijk niet, is niet waar. Dat idee hoor ik doorklinken in de vragen van mevrouw Van Tongeren en dat wijs ik ten stelligste van de hand.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Binnenkort zal nog een groot algemeen overleg plaatsvinden over kernenergie. Dat lijkt mij zeer de moeite waard. Ik heb nu alvast een vraag over de scenario's voor Borssele en voor Doel, een plaats die net over de Nederlands-Belgische grens ligt. Greenpeace heeft vandaag de resultaten van een onderzoek naar buiten gebracht waaruit zou blijken dat Nederland geen evacuatieplannen heeft voor de centrale van Doel, die maar twee kilometer over de grens ligt. Daar maak ik mij zorgen over. Wat zegt de minister hierop? Ik mag toch aannemen dat wij hiervoor scenario's hebben klaarliggen?

Minister Verhagen:

Greenpeace verspreidt wel meer verhalen die niet kloppen. Zo hoorde ik van Greenpeace dat ik mijn site uit de lucht gehaald zou hebben en dat was niet het geval, aangezien het niet mijn site was. Wat Greenpeace zegt, is dus niet bij voorbaat waar. Dat wil ik vooropstellen.

Mevrouw Ouwehand vraagt terecht aandacht voor de situatie in Doel, vanwege het grensoverschrijdende karakter. Dat is een van de redenen dat ik met mijn Belgische collega en met de Belgische minister van Binnenlandse Zaken contact heb opgenomen om zeker te stellen dat zowel de gegevens van de stresstest als de maatregelen die in het kader van nieuwe plannen getroffen worden, afgestemd worden.

Voor rampen worden maatregelen getroffen door de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Veiligheid en Justitie. Uiteraard zijn er op dit punt dus evacuatieplannen opgesteld door de Nederlandse overheid.